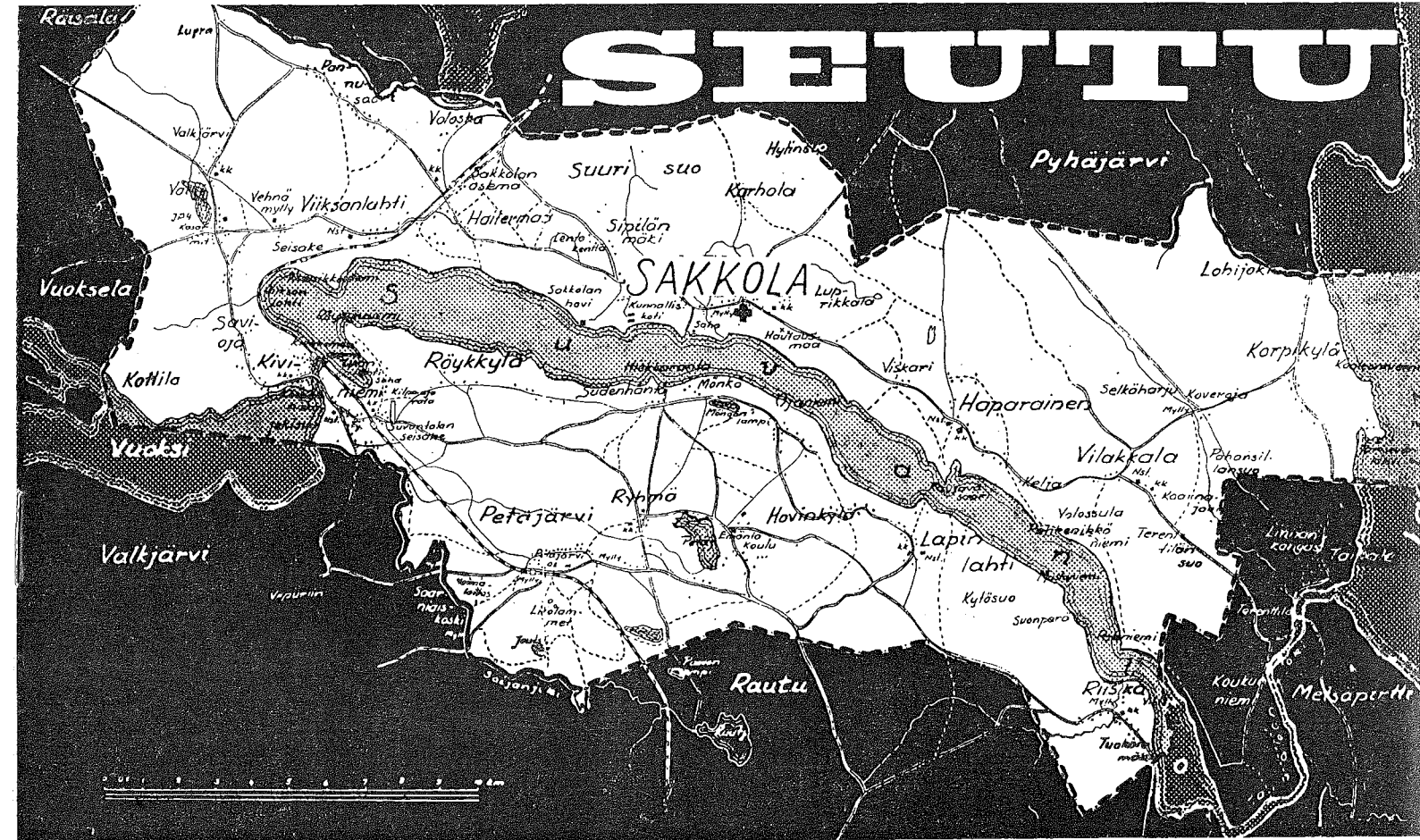
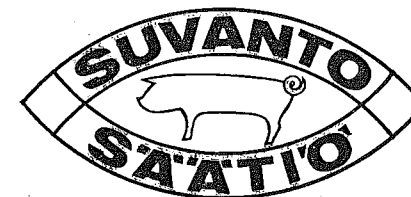

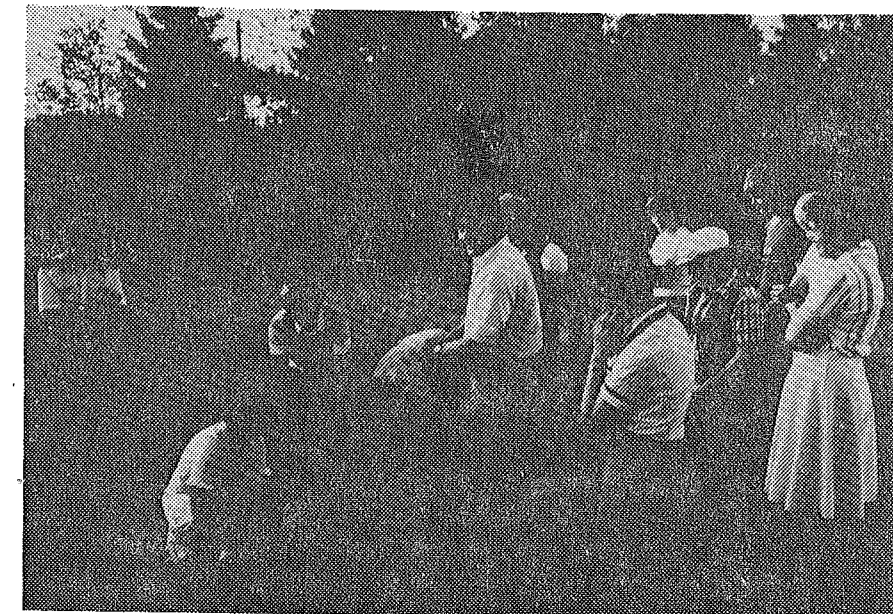
SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 7 1980
LOKAKUU

Ylä-Suvannon nuorisoseura lahjoitti Haparaisten nuorisoseuralle kaksi hopeakuusta Anun ja Mikon. Kuvassa istuttajat ja muuta väkeä.

Huuhkan poika

Talo seisoi tanterella,
järven rannalla jämeä,
seisoi seiniltä lujana,
isänniltä ylvähänä,
liki lainehet lipisi,
lähellä humisi metsät

Karkulaiset olivat pakomatkal-
laan joutuneet varakkaaseen taloon
ja tavanneet sen aikuisen Sakkulan
vankimman isännän ja samalla
mielenkiintoisen luonteen, Juhana
Kourun.

Tarinat kertovat, että eräitä sa-
toja vuosia takaperin lähti ylä-
Vuokselta Kouru-niminen mies per-
heineen matkaamaan vesistön itä-
päähän päin. Eräitä päiviä soudet-
tuaan joutui hän Joenkylän koh-
dalle, Suvannon rannalle. Tässä kat-
soivat tulijat paikan sopivaksi asu-
miseen, vetivät veneen teloille, kan-
toivat tavaransa likimmän ryhevän
kuusen juurelle ja aloittiva toimin-
tansa talon rakentamiseksi ja hyl-
kiöksi jätetyn viljelmän kuntoon
saattamiseksi.

Suvannon rannoilla oli niinä ai-
koina paljon autiotiloja 1656—7 so-
dan tuloksena. Venäläisten maahan
hyökätessä yhtyi kreikanuskoinen
väestö heihin, avustaen vainolaista
luterilaisten omaisuuden hävittä-
misessä Kun Venäjän sotajoukot
sitten karkoitettiin, muutti niiden
perässä Venäjälle kreikanuskoisia
niin paljon, että ”Käkisalmen lää-
nissä” kertovat tiedot maasta lähte-
neiden luvun nousseen yli 4000 per-
heen.

Näitä autiotiloja saivat luterilai-
set asuttaa. Tällaiselle jättötilalle
asettui Kourukin. Jos siinä ei
ollutkaan asumuksesta jäljellä kuin
hiilijätteitä, niin oli kuitenkin sulia,
valmiiksi kaskettuja maita ja muu-
tenkin paikka sopiva talon raken-
tamiseen. Maaperä oli hyvälaatuista,
Suvantojärvi kalaisa ja metsä

ropisi riistaa. Eniten miellytti
Kourua, Suvannosta asumakennään
sivulle pistäytyvä ruohorantainen
lahti, joka jatkui Rautuun päin so-
makoskisena jokena. ”Lahteen tu-
levat kalat kuin kotiin” mietti tu-
pahirsien veistelijä — ”ja tuohon
jokeen voi rakentaa vaikka myllyn.”
Ennen pitkää paistoiakin siinä lah-
den kainalossa pistäytyvällä nie-
mekkeellä uusi tupa. Väkeväyrit-
teinen mies oli aloittanut siinä uu-
della asuinpaikallaan puuhailunsa.
Hän viljeli, metsästi, kalasti ja me-
nestyi.

Nämä puheena olevat Kourun
miehet, veljekset Juhana ja Matti,
olivat suvun jälkeläisiä jo kaukai-
sessa polvessa, mutta silti säilyivät
yhä veriinsä imeytyneenä perintönä
yritteliään voimakkaan luonteen
laatunsa. Juhana hoiteli isännyyttä
talossa. Matti veli toimi myllärinä
heidän yhteisesti omistamassaan,
talon lähellä rakennetussa mylly-
sään.

Niin raskas kuin tämä lahjoitus-
maa-aika kansalle olikin, ei se Kou-
run elämää haitannut, sillä tässä
suoritti talo vuosittain rahassa sen
summan, minkä pikku eläjät mak-
soivat henkilökohtaisilla ropoteilla.
Kourulassa tehtiin omia töitä ja ri-
kastuttiin edelleen. Varsinkin sitten,
kun Juhana oli hovilaiselta vuok-
rannut puoleisensa Suvannon kala-
vedekseen, lisääntyi varallisuus. Oli
kalaa sekä syöty, että myyty, mutta
vielä oli aitassa suolattuna seitse-
mänvuotiaistakin vedenviljaa. Erään
kerran, kun yksi talon tyttäristä vei
mieheläkotiinsa saamaansa osuutta,
oli hänellä isohko esiliinallinen sa-
taruplasia syliinsä kääräistynä; jo-
kainen paperi vastasi hyvän tilan
hintaa, silloisissa arvoissa.

Rikkaat isännät ovat useinkin
ylpeitä ja kitsaita köyhempiään
auttamaan, mutta tässä suhteessa

Kourun Juhana oli miellyttävänä
poikkeuksena. Kukaan ei hänen
luotaan lähtenyt avutta, pyytii sit-
ten rahaa, kylvysiementä tahi hyviä
neuvoja. Apua tarvitsivatkin sen
aikuiset heikoissa kantimissa ole-
vat seutulaiset, tarvitsivat ja sai-
vat, ja he olivat siitä kiittollisia Ju-
hanalle. Jos oli sellaisiakin, jotka
eivät milloinkaan takaisin maksa-
neet, niin ei heitä sen enempää to-
ruttu, ei se missään tuntunut, ei-
vätkä ne toiste tulleet pyytämään-
kään.

Kourun apua oli tarvinnut itse
hovilainenkin. Tiheään sattuvat pi-
dot kuluttivat herran käyttövaroja
niin että piti Kourun Juhanalta lai-
nata, milloin vähemmän, milloin
enemmänkin vuosien kuluessa. Nyt
nousi Tenikan velaksi ottama raha-
määrä jo pariinkymmeneen tuhan-
teen ruplaan. Moisniekka olisikin
ollut tästä vastuukyvyn, mutta
laina oli otettu itsensä paroni Free-
derikzin omakohtaisesti antamalla
valtuudella.

Kouru hallitsi näin ollen koko
seudun ohjaksia, hänellä oli vaikut-
tavaa valtaa hovilaiseenkin. Näinä
aikoina tuumikin Juhana vähän Te-
nikkaa ja samalla itse paroniakin
kiristää, sillä eräissä tuonnoisissa
kemuissa oli moisniekka rähissyt
Juhanalle, haukkuen hänet muiden
alustalaisten mukana pataluhaksi,
sanomalla:

— Te olemas kaikki sika! Ei sinu
Kouru olemas herra, sinu olla nuot-
taretäjä, tshuh!

Tuo moisniekan loukkaava puhe
jäi silloin Kourun muistiin ja ai-
koi vaari näyttää, mikä hän on
miehiään, onko herra vai narri!
Hyväntahtoisinkin tuollaisesta kii-
vastuu. Tämä oli sattunut kyllä hu-
malapäin, mutta sellaistaahan silloin
tavallisesti puhutaan, mitä muuloin
ei uskalleta sanoa, vaikka ajatel-
laankin. ”Mikä selvänä päässä, se
humaltuneena puheissa.” Juhanaa
kuitenkin äköitti Tenikan esiinty-
minen. Nyt oli Kouru päässyt sel-

ville, että hovista käsin hänestä aja-
teltiin halveksittavasti, samoin kuin
muistakin alustalaisista, ja siitä as-
ti tunsu mies hyvää halua saada jol-
lain tavoin hyvittää kärsimäänsä
loukkausta, jollei muuten niin sa-
nomalla hovilaiselle: ”Nyt tarvitsi-
sin ne 20 tuhatta käytettäväkseni,
olisi hankittava uusi nuotta, kun
tämä entinen ei oikein hyvin lakai-
se”!

Kourun vaari oli taipuvainen vä-
kijuomiin, samoin kuin moni muu-
kin siihen aikaan. Varakkuus piti
tätä taipumusta erikoisesti vireillä.
Lainaajat katsoivat kunnia-asiak-
seen putelikestitystä, yleinen mieli-
pide ei arvostellut tällaista pahaksi.
Hovilainen kutsui Juhanan vakina-
sena vieraana pitoihinsa, ja paik-
kakunnan säätyläiset tekivät sa-
moin. Raha on aina maailmassa
avannut ovet.

Kourusta oli tällainen rattoisaa
ja laatuunkäypää ajanvietettä ja
hän täytti kutsut kernaasti arvel-
len: ”otetaan marjakin maasta”.

Tällaisissa tilaisuuksissa, alkaes-
saan tuntee ryyppyjen tuomaa, ti-
lapäistä lennokkuutta, esiintyi Kou-
ru ”Suomen herrana”. Hän olikin
pidoissa ainoa, jonka suonissa vir-

tasi suomalais-karjalainen veri, —
toiset olivat minkä mitäkin, saks-
lais-ruotsalaisia tahi silkkoja venä-
läisiä. Kouru, ”Suomen herra” tun-
si arvonsa, ei sitä arkaillen peittä-
nyt, niinkuin moni muu siihen ai-
kaan. Yhtä luontevasti kuin Juha-
na otti kutsut vastaan yhtä arkaile-
matta hän niissä esiintyikin. Mitäpä
he hänelle mahtoivat, kun olivat
raha-asioissa Juhanasta riippuvai-
sia, heidän täytyi kärsiä vierastaan
tahtomattaankin, vaikka vaari olisi
joskus haastellut poikittainkin, ja
mitä ulkonaiseen tehoon tulee, hal-
litsi Kouru seuran, päätään pitem-
pänä muita, kookkoona ja uhkeana.
Lienee niissä viinakkaissa juhlissa
sattunut joskus niinkin että tari-
nat menivät ”kampoihin”, mutta
silloinkaan ei Juhanaa kukaan sy-
säissyt. Ei ollut hyvä näpätäkään.

Kourun oli myös katsottava he-
vosta ratsastukseen valitessaan,
sillä yhdeltä hän oli jo taittanut se-
län varomattomasti satulaan istues-
saan. Nuorempana miehenä puuran-
koja metsästä ajaessaan ei Juhana
ollut tarvinnut köytenuoraa, hän is-
tui vain kahareisin kuormalle ja
ajoi kotiin. Erään kerran, kun ruu-
nun lähetit tulivat Kourun taloon

hakemaan miestä viedäkseen sen
Venäjän maalle miltei elinkauti-
seen sotapalvelukseen, otti isäntä
hakijat kainaloihinsa ja sanoi tu-
vassa veistelevälle renkipojalle:
”Arvaa nyt mennä”!

Kuvastuikin Juhanan olemukses-
sa paljon ”Suomen herralle” sovel-
tuva.

Moisniekan harkitsemattomat
loukkaukset sanat kaivelivat nyt
kuitenkin isäntäämme. Jos ne olisi
sanonut joku omakyläläinen vaik-
kapa vähävaraisin kauravakan lai-
naaja, niin siinähan se olisi silit-
tynyt asia, puolikuppisia sekailles-
sa ja unohtunut, mutta Tenikan,
venäläisen mongertamana jäi hau-
kunta vaaria näivertämään. — ”Vit-
sa vierahan verinen!”

Tästä syystä ottikin Kouru hyvin
miehellään suojaansa Martin ja Lil-
lan. Olisi hän kyllä toiminut pako-
laisten auttamiseksi ja turvaami-
seksi muutenkin tavoin tahi toisin,
mutta nyt tuli takaa-ajettujen niit-
tyrantalaisten nuorten auttaminen
ja suojaaminen oikein omakohtai-
seksi sydämen asiaksi.

Martti ja Lilla hävisivät Juhanan
avulla Tenikan ulottuvilta, kuin ti-
na tuhkaan.

Tarinaa Kiviniemen Urheilijoiden voimisteluharrastuksista

Vuonna 1929 lähetti Kiviniemen
Urheilijat allekirjoittaneen SVUL:n
urheiluopistoon aktiivivoimistelijain
kursseille. Opisto sijaitsi silloin
Sakkolan pitäjän Viiksanlahden ky-
lässä entisessä N. Toivosen Radium-
parantolassa. Opiston johto oli sil-
loin: Arvo Vartia johtok. pj. Akseli
Kaskela opiston johtaja ja Yrjö Ny-
känen kurssinjohtajana.

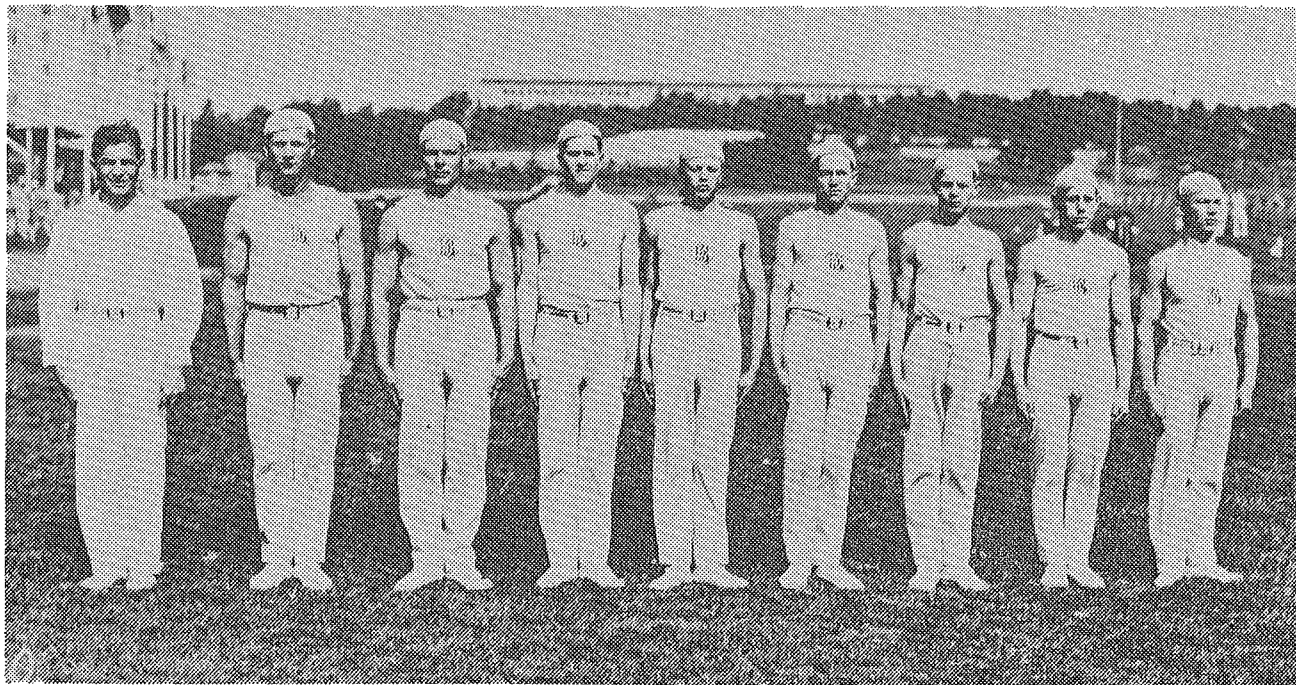
Tarkoitus oli valmentaa seuralle
voimisteluohjaaja. — Koska asut
paikkakunnalla ja lähellä Nuoriso-
seurantaloa ja olen huomioinut hy-

vät voimisteluharrastuksesi olet
juuri sopiva valmentumaan ohjaa-
jaksi, lateli KU:n johtokunnan pu-
heenjohtaja Kalle Kaitala.

Itse olin innostunut voimisteluun,
johon olin alkusysäyksen saanut jo
Viipurissa kansakoulupoikana Tii-
liruukin ja kolikkoinmäen kouluis-
sa ja erikoisesti Talikkalan Tove-
reissa. Näissä paikoissa oli hyvät,
isot huoneustot ja voimisteluväli-
neet, samoin opettajat.

Tovereissa oli ohjaajana Kusti
Rönnqvist. Kustilla oli tapana sa-

noa: ”Poikien tulee oppia voimiste-
lemaan ennenkuin parta kasvaa,
niin innostus säilyy vanhanakin” ja
minä olen tullut sen huomaamaan.
Hänellä oli tapana pitää voimiste-
lussa kokeet jouluna ja keväällä.
Tähän tilaisuuteen oli tuotava kou-
lutodistus jonka keskiarvo ja voi-
mistelussa saatu numero laskettiin
yhteen pojan kuntoa arvioitaessa.
Minulla oli hyvät kisakumppanit
samassa rivissä: Isokankaan Veik-
ko ja Sulo, joista kehittyi TUL:n
parhaita.

Kiviniemen Urheilijain voimistelujoukkue Helsingin pallokentällä 30-luvun alussa. Henkilöt vasemmalta opiskelija Arvo Koho, voimistelijat Eero Käppi, Toivo Männikkö, Herman Backman, Albert Vulli, Teuvo Käppi, Sipri Koiranen, Atos Koho ja Lauri Pelkinen, Kiviniemen Urheilijain voimisteluohjaaja.

Kurssi alkoi 1.7. 1929. Siellä olivat silloisen Suomen voimistelun parhaat: Savo'ainen, Uosikkinen ja Kunnas loistokunnossaan ja Pakarinen, Teräsvirta ja A Saarvala juuri nousemassa huipulle, muutamia nimiä mainitakseni. Suomen voimistelu oli silloin valttia, niin kotona kuin ulkomailla. — Olipa meikäläisellä tuuria kun sai olla tällaisessä seurassa aamusta iltaan. Silloin juuri tuli telineillä ja vapaa-liikkeissä uusia ennen näkemättömiä liikesarjoja, joita siellä harjoittelivat. Tuo senaikainen Savolaisen voltti hevosella, myllyt ja korkeat sakset, ei ole viiteenkymmeneen vuoteen paljonkaan muuttuneet, vaan on ainoa liike tavallaan hevosella tällä puolen järveä vielä nykyin.

Siinä harjoitusten välillä antoi kurssin näytöksen Pölläkkälässä, samoin opiston komealla lavalla oli voimisteluesityksiä yleisölle iltaisin ja pyhinä. Kaksi viikkoa meni nopeasti. Todistukset jaettiin. Keskustelin kurssin-johtaja Yrjö Nykä-

sen kanssa Kiviniemen Urheilijain aikomuksesta alkaa voimistella. Sain häneltä hyviä neuvoja ja kirjallisuutta, jotka käsittelivät voimistelua ja sen ohjaamista.

Samoin olin Savolaisen puheilla. Hän suosittelee ensimmäiseksi hankimaan telineitä ja välineitä, ettei pojille aika kävisi pitkäksi ja että innostus säilyisi.

Eihän tämän lyhyen kurssin aikana meikäläinen ihmeitä oppinut, vaan näki omin silmin läheltä, että tuollaisia liikkeitä voi tehdä ja miten vaivatta ja sulavasti se tapahtui.

Sitten yhtenä päivänä huomasin Törötorilla ja Seurojentalon portinpylväessä ilmoituksen, että Kiviniemen Urheilijain voimisteluharjoitukset alkaa Nuorisoseuran talossa 1.9.1929 kello 8. Ohjaajana Lauri Pelkinen.

Harjoitusiltana alkoi jo kello 7 tulla miestä ja poikaa Savo'alta, Koskenpuolelta, Asemalta, Röykkylästä, Sopenkolkalta ja joitakin Vaalimoin puolelta.

Olin hyvilläni siitä, kun sana oli mennyt näin hyvin perille. Näkyi siellä näyttämöllä joitakin tyttöjä, joita Koirasen Aili asetteli riviin. Olivat kai tulleet uteliaisuuttaan, kun sattui olemaan harvinaisen kaunis syksyinen ilma. Seurantalo oli aika iso. Tulijoita oli kaksi ja puoli riviä salin pituussuuntaan. Tuntui vähän ahtaalta, kun avojärjestyksessä liikkeissä tapasivat nyrkit yhteen. Mutta, eipä hermoilla, kyllä varmaan talvella on tilaa, kun muistelin näyttelmä- ja lauluharjoituksia, joskus rukkaset kädessä ja karvahattu päässä!

Ja niin minusta tuli KU:n voimisteluohjaaja ja taidan olla vieläkin, kun en ole mistään kuullut irtisanomista ja 50 vuotta on kulunut siitä kun aloimme voimistella.

Tulkoon tässä kerrottua, että harjoituten sivussa meillä toimi finanssi- eli huvitoimikunta, johon kuuluivat Toivo (Topi) Männikkö, Yrjö (Ylli) Pitkänen, Tauno (Tani) Tanner, Aatos (Tossu) Koho ja Lauri (Lasse) Pelkinen.

Tämä joukkue oli alkuvuosina aina menossa, tai suunnitteli juhlaa tai iltamia Kiviniemessä tai lähipitäjissä. Tavallisesti oli pieni näyttelmä, kuten fartsit "Herra ja kaksi palvelijaa". Topi piti puheen tai esitelmän. Soittajat olivat omasta takaa "Yllin yhtye". Tani haitari, Yllö rummut ja Lasse viulu. Tossu hoiteli lipputouhuja ja järjestystä kun reisuttiin. Koko poppoo mahdun yhteen rekeen tai henkilöautoon, kun oltiin liikkeellä.

Meillä oli myös hiihtoja, urheilukilpailuja ja arpajaiset.

Kun olimme touhunneet kaksi vuotta saimme hankituksi voimistelutelineet ja puvut eli trikoot 16:ta voimistelijalle. Nyt voimme esiintyä voimisteluilloissa Seurantalolla ja niin alkoi harjoitukset SVUL:n voimistelujuhille Helsinkiin. Innostus harjoituksiin oli hyvä. Etenkin Röykkylästä kävi komea poikajoukko. Ei siinä Ilmat eikä matka haitanneet, kun puolivälissä harjoituslenkkiä oli kovat voimisteluharjoitukset, niin kunto vain parani. Nyt oli harjoituksissa kävijäin luku vakiintunut 20:n, joista valittiin nuo 16 Helsinkiin menijää. Näistä pisin oli Tauno Huuska Röykkylän "Naapurin Tauno", sillä 65 vuotta sitten sanoimme jo näin, kun asuimme Taunun kotitalon vastapäätä kivimies Kalle Jauhaisen talossa Röykkylässä.

Tämä koko 16 joukkue otti osaa

kaupungin juhlarssiin Pallokentälle ja osallistui siellä yleiseen voimisteluesitykseen, siinä 2000 muun esiintyjän mukana. Näistä 16 oli valittu 8, jotka osallistuivat kilpailuihin.

Talvien mittaan ohjatessani poikia tulín sellaiseen tulokseen keväällä, että minun on parasta osallistua poikien mukana voimisteluun kilpailuissa, näin voin parhaiten olla avuksi asialle. Ja niin pyysimme kesälomalla olevaa silloista opiskelijaa Arvo Kohoa lukemaan meille tahtia kilpailuissa. Meidän sijoittumista ei ole muistissani, mutta keskiviivan paremmalla puolella se oli aika paljon. Mikä oli mielestäni hyvä saavutus vasta-alkajille kovassa kilvassa, jossa oli kymmeniä joukkueita yrittämässä.

Kanadan suurissa voimistelukilpailuissa pistetuomarina olen tavannut A Saarvalan (sai kultaa rekillä Berliinin olympialaisissa 1936), hän asuu täällä Torontossa. Oli 50

vuotta sitten urheiluopistolla samalla kurssilla, eli puolivuosisataa sitten. Nopeasti on vuodet menneet ja ehkä aletaan olla vanhaa vuosimallia.

Suvannon Seudun kuvassa on Kiviniemen Urheilijain kilpailujoukkue SVUL:n voimistelujuhilla Helsingin Pallokentällä 1930-luvun alussa. Henkilöt vasemmalta: Arvo Koho, Eero Käppi, Toivo Männikkö, Herman Backman, Albert Vulli, Teuvo Käppi, Sirpi Koiranen, Aatos Koho ja Lauri Pelkinen.

Kiviniemen Urheilijoilla oli kasvassa pirteä poikajoukkue, josta tehtiin "salainen ase eli Mörkölän komppania" syksyllä 1939, ennen talvisotaa.

Olin onnellinen jos joku pojista ottaisi yhteyttä!

Lauri Pelkinen
Box 8 R R 2 Parry Sound
ONTARIO CANADA
P 2 A 2 W 8

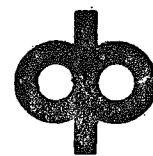
Pärssisen Konepaja

35500 KORKEAKOSKI - PUH. 935 - 81204

Valmistamme mm:

- TERÄSHALLEJA, OVIA JA IKKUNOITA
- AUTON LAVOJA YM. KULJETUSKALUSTOJA
- KORISTETAKOITOITA
- TRAKTORIN TYÖVÄLINEITÄ

MAASEUTUVÄKI

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

KIRJALLISUUS

Jelena Piela:

Muistatko sireenit Koivistolla

Kirja kertoo kirjoittajan monista elämän vaiheista ja järkyttävistä tapahtumista sotien ja rauhan aikana. Kirja on jatkoa teokseen: JA KIRSIKAT KUKKIVAT ULJANOV-KASSA, jossa hän kertoo aivan varhaisimmasta lapsuudestaan.

Kirjoittajan iso-vanhemmat oli ennen ensimmäistä maailman sotaa kulkeutuneet Pohjois-Karjalasta siloiseen Pietariin, jossa hänen äitinsä avioitui ukrainalaisen miehen kanssa ja näin Jelena ja sisarensa lapsuusvuodet ovat kertomuksien aiheena Ukrainasta, kunnes Venäjän vallankumouksen pyörteissä isänsä surmattiin ja äiti päätti muuttaa ennestään tutulle seudulle, Koivistolle. Täällä ei äiti saanut itselleen sopivaa työtä ja näin koko perhe hajosi ympäri Kannasta, Jelena itse pääsi kasvatiksi hämäläissyntyiseen perheeseen ja kotikyläksi tuli Koiviston asemanseutu.

Monien kovien koettelemusten kautta hän kotiutui ja avioitui Koivistolle Pielan -kauppiassukuun ja evakkotaipaleensa päättyi omakodin rakentamiseen Haminassa.

Kirja on kuin koko Karjalan heimon elämäkin vuosittain ja vuosikymmenien saatossa: Suuria unelmia ja rauhaa, sotaa ja menetyksiä, kulkemista, koulutusta, odotusta ja kärsimyksiä. Paikkakunnalta toiselle muuttamista ja henkisesti muuttamista... Kirjan kertomukset hyppelee aiheesta toiseen, paikkakunnalta toiselle ja jos lukee kirjaa hätäisesti helposti menee suuntavaistokin sekaisin ja on kovasti ajateltava, että missä nyt ollaan ja kenestä kerrotaan? Seläistä oli koko siirtoväen elämä so-

dan pyörteissä, kirja on kuin pienois-kokoon puserrettu Kannakslaisväestön elämän kulku ja tie sotien ajalta.

Kirjaan kannattaa tutustua. Kirjan on kustantanut Kirjapaja.

Kirjan sivuilta 20—25 näyte otosikolla: Koivistolla — ja kuin silloin ennen:

Elämäkouluni alkoi, kun jouduin eroamaan perheestäni. En voinut käyttää enää äidinkieltäni, eikä äiti ollut vierelläni turvana missään muussakaan asiassa. Täti yritti ymmärtää minua parhaan kykynsä mukaan, ja hän rohkaisi minua puhumaan. Ei ainakaan, kun toiset lapset tulivat kertomaan kasvattivanhemmilleni, että Leena puhuu jo suomea. — Minua ruvettiin kutsumaan Leenaksi, mikä on Jelenan vastike. Kun Jukka-setä kuuli Suomen kielen taitoni edistymisestä, hän kielsi Alma-tätiä puhumasta minulle venäjää, paitsi jos en millään muuten ymmärtänyt. Päiväni tuntuivat valoisimmilta, kun olin oppinut ilmaisemaan itseni uudella kielellä.

Alma-täti oli jämpä ihminen, joka rupe si heti alussa opettamaan minua elämäkoulua varten: sain pyyhkiä pölyjä, lakaista rappukäytävän roskat, myöhemmin myös luuttusin rappuja, joiden puhtautesta jokainen perhe vuorotellen oli vastuussa. Seppisen kaupasta tai Torkkelin osuuskaupasta hain tavarat kottikärryllä.

Ei työnteko ollut minulle uutta, sillä pienestä pitäen autoin innoissani äitiä.

— — —

Olin vanhin Baldowskyn lapsenlapsista, joten jouduin hoitamaan pikkusiskoani Zinaidaa ja serkkujani Liisaa ja Miilaa.

Välistä kannoin vettä kaivosta ja sitä varten Vasja-setä oli tehnyt minulle pienen korenon, jonka molemmissa päissä oli lovi. Niihin ämpärit laitettiin. Portin ulkopuolella sijaitsevasta syvästä kaivosta ottivat vettä myös lähiseudun asukkaat.

Kaivon reunassa oli lovi eli kiekko, jossa oli uurna. Sitä pitkin juoksi naru, johon kiinnitettiin ämpäri. Sen laidassa roikkui pieni paino, jotta astia ohjautuisi paremmin ja nopeammin veteen. En jaksanut vetää ämpäriä ylös yksin, tarvittiin aikuisten apua. He kaatoivat veden suureen astiaan, josta ammensin sen ämpäriin. Vettä täytyi hakea monta kertaa, ennen kuin keittiön nurkassa kököttävä suuri saavi täyttyi.

Olin ylpeä, että sain kantaa vettä korennolla — kuin aikuiset naiset konsanaan.

— — —

Rautatieläisten jokaisessa taloudessa pidettiin koieläimiä: lemmiä kanoja, sikoja. Haapasaloilla oli yksi lehmä nimeltä Rillikki, joka poikimisen jälkeen antoi kokonaisen ämpärillisen maitoa. Rillikki oli kauniinvärinen sarvipää. Lehmän lisäksi Jukka-sedällä ja Alma-tädillä oli kanoja ja sika.

Ratapihan toisella puolella sijaitsevassa navetassa olivat toistenkin asukkaiden eläinten lävät. Sinne oli vaarallista mennä hoitamaan eläimiä, koska täytyi ylittää ratapi-

ha, ja usein jouduttiin puikkelehtimaan vaunujen ali.

Kesäiseen aikaan radanvieri toimi rautatieläisten lehmien laitumena, jossa paimensi yhteinen paimenpoika. Hän eli viikon kerrallaan kussakin perheessä: söi, joi ja sai nukkumasijan.

— — —

Ukrainassa Uljanovka-kylässä oli myös yhteinen paimen, jolla oli lisäksi apupaimenia mukanaan: jos lehmä sattui karkaamaan viljapelttoon, yhden paimenen oli ollut sulaa mahdollisuus saada se kiinni.

Kerran Uljanovkassa jouduin paimentamaan lehmäämme, joka oli poikunut kesällä. Aamulla liityin iloisena paimenien joukkoon, ja lähdimme astelemaan kohti laidunmaita. Ohitimme Tyylimyllymäen. Vähän matkaa ajettuaamme olimme ensimmäisellä etapilla. Karja asetui tyytyväisenä syömään, ja me paimenet leikimme ajan kuluksi.

Puolenpäivän aikaan vein lehmän päivälypsylle. Äiti lypsi lehmän ja sillä aikaa minä söin. Sain vielä evääksi maitoa pieneen pulloon, ja niin lähdin taas lehmän kanssa laiturille.

Mutta mitä kummaa! Toisia ei näkynyt missään. Kuljetin lehmän tietä pitkin toiselle alavalle paikalle: arvelin, että muut lapset olisivat siellä. Ketään ei ollut sielläkään. Missä sitten? Ehkä paimenet olivat siirtäneet karjansa Tekojärven juottopaikalle, mutta sinne oli pitkä matka.

Olin yksin lehmän kanssa: pelko tarttui sisimpääni. Isot sammakot loikkivat kosteassa ojanpohjassa minua kohti ja kasvoivat jättiläisiksi silmissäni. Pelkäsin ja jouduin pakokauhun valtaan: olin yksin keskellä silmäkantamattomiin laihehtivaa viljamerta.

Tein päätökseni: löin kepillä lehmää, joka pelästyneenä ponkaisi juoksuun kotia kohti — ja minä perässä, minkä pienillä jaloillani pääsin. Itkin koko matkan, sillä

Käynti Taipaleessa 1940

ErP 6:n kuuluva krh osasto, joka oli koottu Kannakselta Sakkolan pitäjän Vilakkalan koulupiirin miehistä, johtajanaan nuori vänrikki Kalervo Nousiainen ja vääpeli Vilakkalan koulun opettaja ylikersantti Veikko Lehtonen, saapui 8 päivänä helmikuuta 1940 Sakkolan Keljasta Pyhäjärven Kostermaahan toivossa saada hiukan lepäillä takalinjoilla neljän kuukauden sotatien olonsa jälkeen. Ja mukavalta tuntuikin asua talossa ja saunaa kaikessa rauhassa. Kunnes 12 päivänä tuli puhelimitse määräys, että osasto siirtyy yön aikana Kirvesmäkeen. Kyllä meni jokaiselta mieli matalaksi, sillä tiesimme minkälaista siellä oli, koska pataljoonamme oli käynyt siellä jo kaksi kertaa, ilman meitä, kärsien suuria tapioita.

Käskey oli käskey ja niin lähdimme matkaan osaston omilla hevosilla niinsanottua tykkietä, joka

johti Pyhäjärven Saaprusta Taipaleeseen. Hiljaista oli porukka, ei kuulunut mistään reestä puhetta ja hevosetkin tuntuivat kulkevan hyvin vastenmielisesti.

Tuli vastaan sairasauto. Ohitetuamme sen, sanoi sotamies Heikki Repo: ”Noi sitä tuuvoo meitäkin kohta pois, jala iel.” Ja niin käviin hänen kohdallaan.

Poikkesimme tykkietä Kovera-ojalle ja lähdimme metsätietä Kaarnaajoelle. Saavuttuamme kylään, joka näytti vielä aika ehjältä ja monen pojan tähystellessä kotiaan, ajoimme tietä Vilakkala—Taipale jonkun matkaa ja käännyimme taas metsätietä kohti Kirvesmäkeä.

Matkalla olimme jonkin aikaa paikassa jota sanottiin sotilaspiireissä Jyväshoviksi. Täältä sai johtajamme lisäohjeet, jonka jälkeen siirryimme kahteen korsuun ykköskutikohdan taakse, hyvin lähelle Suvannon rantaa. Toisesta korsus-

— — —

rainassa oli vain pieni joki, jossa käytiin uimassa ja huuhtomassa pyykkiä. Ei siellä ollut hyvä uida, ei, sillä ilimadot tarrautuivat jalkoihin, mikä tuntui vastenmieliseltä...

Koivistolla kävimme uimassa Kotterlahden koulun luona. Siellä oli pitkälti hienoa hiekkarantaa ja matala pohjainen rantavesi, jossa minäkin opettelin uimaan. Uimaretkillä meillä oli aina syömistä ja juomista mukana. Jukka-setä oli hyvä uimari, hän osasi kellua selällään mahdollitoman kauan.

Lapsuusleikkeihini kuului stenkali ja hoovi; tähän rosvoleikkiin pääsimme me tytötkin mukaan. Ajoimme toisiamme takaa, ja kiinnijoutunut sidottiin puuhun tai vietiin tyrmään.

ta johti matala juoksuhauda rantaan päin, tähän sijoitettiin heittimet ja niin oltiin valmiina asemis-
sa.

Aamun valjetessa alkoi vihollisen puolelta kovaaäänisestä kuulua suomalaista tanssimusiikkia muutaman levyn ajan. Jonka jälkeen alkoivat tykit soitella. Kranaatteja tuli joka puolelle. Leikkiin yhtyivät myös heittimemme. Ammuimme vihollisen hyökkäysvalmiusasemia, joita olivat nimellisesti: "Kaanaanmaa", "Perttämetsikkö" ja "Meijerirau-
niot," jotka olivat kaikki Kirvesmäentien varressa ja lisäksi ammuimme tankkiesteelle Suvannon rannassa. Tykkitulen lomassa vihollinen yritti aina hyökkäystä panssarilevyjen suojassa, jota myös tullellemme torjuimme. Kerran piti kääntää putket aivan taaksepäin ja ampua Patoniemeen jälle, jossa piti olla vihollispartio liikkeellä. Näin jatkui sen päivän ja toisen hyvällä tuurilla ilman menetyksiä, vaikka viestimiehet ja lähetit jou-
tuivat olemaan paljon liikkeellä ja alttiina myös jalkaväen tulelle, sillä maasto etulinjasta alkaen oli tasais-
ta ja edessä oleva pohjametsä, mikäli sitä vielä oli, ei paljon suo-
jannut ja niin vinkuivat luodit jatku-
vasti asemissamme. Ei ihme, että Jylhäkin runoissaan kertoi juuri näistä paikoista ja kaivosta, joka oli asemiemme lähellä. Tykistön kärsiessä ammuspulaa, saimme me ampua paljon, sillä meillä oli kra-
naatteja riittämiin. Jotka olivat ul-
kolaisia ja siksi kutsuttiin niitä myötätuntokranaateiksi. Kovasta am-
munnasta johtuen asemamme vi-
hollisen puolelta havaittiin ja 15 päivänä, kun meillä ei ollut ammu-
ntaa ja miehistö oli korsuissa, ilmes-
tyi lentokone asemiemme ylle kier-
telemään ja ilmeisesti johtamaan tykkitulta. Sillä kohta alkoi hirvit-
tävä keskitys aseimiimme. Olin juu-
ri heitinkorsun käytävässä alkeissa lähteä noin 30 metrin päässä ole-
vaan ammusmiesten korsuun, jos-

sa majaili toistakymmentä miestä. Nyt täytyi suojautua siihen käytä-
vään vartiomiehen kanssa ja odot-
taa keskityksen heikkenemistä, jol-
loin hyökkäsin juoksuun. Matkalla tuli vastaan Toimi Repo juosten heitinkorsuun. Vaihtamatta sanaa-
kaan jatkoimme matkaa. Hypätes-
säni ammusmiesten korsun käytä-
vään, niin siinä oli pitkänään kaksi minulle tuntematonta sotilasta ja korsun käytävä osoittain tukos-
sa. Oven puolelta niin pahoin, että sora oli peittänyt puolet ovesta, jo-
ten se ei lähtenyt auki.

Oven pielessä oli miehen mentä-
vä aukko, josta vastaani juossut Toimi Repo oli päässyt ulos. Lisäk-
si korsun katto oli toiselta puolen painunut sisään. Revon hälytettyä apu-
voimia heitinkorsusta saimme särjettyä oven ja pääsimme sisälle korsuun.

Siellä oli surullinen näky, sillä miehiä oli kaatuneena joka paikas-
sa ja kaikenlaisissa asennoissa am-
muslaatikoitten seassa ja kuului vain raskas hengitys. Aloimme aut-
taa heitä pois sieltä ja toimme käy-
tävälle, jolloin useimmat alkoivat

**POLKUPYÖRÄT,
MOPEDIT,
VARAOSAT JA
TARVIKKEET.
URHEILU- JA
KALASTUS-
VÄLINEET.
TUNTURI-
TUOTTEET.**

Lempäälän Pyörä

**M. TOIVA
LEMPÄÄLÄ
PUH. 750 286**

tulla tajuihinsa. Herättyään, tuli jo-
kaiselle jokin erikoisuus tehtäväk-
si: Kuka pyysi tupakkaa, vaikka ei ollut koskaan tupakkamies ollut-
kaan, toiset alkoivat laulaa jotain ja eräs kävi heti tarpeelleen käytä-
välle.

Kaksi miehistä, Heikki Repo ja Oskari Häyrinen olivat vielä korsun ylälaverilla, juuri sillä puolella jo-
hon kranaatti oli osunut ja paina-
nut kattorakennelman alas, sekä särkenyt laverin.

Saatuamme heidät ulos oli Heik-
ki Repo jo kuollut, mutta Oskari Häyrisessä oli vielä elonmerkkejä. Ilmari Henttonen ja Vilho Makka-
ra olivat oittain tajuissaan, mutta hyvin heikossa kunnossa. Toiset toipuivat tyydyttävästi ennalleen.

Tällä välin olivat hakeneet pai-
kalle vänrikkimme, joka oli ykkös-
tukikohdan komentokorsussa. Hän lähetti minut hakemaan sairasajo-
neuvoa Jyväshovista, joilla voimme saattaa miehet jsp:le.

Tykkituli oli jo harventunut kun lähdin matkaan. Saavuttuani juuri he-
vostallien kohdalle tuli Laatokalta päin pommikonelaivue ja irroitti pomminsa. Aloin juosta pois alta ja heittäydyin hankeen. Pommien rä-
jähdellessä oli ilmanpaine niin kova, että tuntui kuin se repisi jalat ja kädet irti. Maata ja oksia tippui päälleni ja pian oli taas kerran kaikki ohi. Nousin ylös haavoittu-
mattomana ja menin talleille.

Hevosista oli yksi kaatunut siinä ulkona, jota jäin katsomaan ja koh-
ta tuli miehiä ulos korsuista ja po-
teroistaan.

Tarkastelematta enempiä pommi-
tuksen aiheuttamia vaurioita sain hevosmiehen mukaani. Saatuani Heikki Kyllästisen kaverikseni läh-
dimme viemään miehiä metsätietä jsp:le, joka oli Vilakkalan kansa-
koulun lähellä. Matka oli vaivalois-
ta, kun maasto oli monttuja täynnä alkumatkasta ja tykistö ampui vielä häirintätulta jatkuvasti. Pää-

Sipilänmäen serkkujen neljäs tapaaminen

Neljännän kerran kokoontuivat Sipilänmäen serkut tapaamaan toi-
siaan. Tämän vuotisen tapaamisen järjestivät Anneli ja Kalervo Nuora 7. kesäkuuta Tottijärvellä Nuoranmäellä (Kalervo on Hilma Nuoran os. Karonen poika).

Serkkuja saapui Nuoranmäelle Pernajasta, Lohjalta, Nokialta ja Tampereelta todella aurinkoisena ja helteisenä päivänä. Hetken kuulumi-
sia vaihdettuamme nostimme lipun salkoon ja lauloimme Karjalaisten laulun. Lipunnoston jälkeen nautimme emännän valmistamia suussasulavia herkkuja ja jatkoimme kuulumisten vaihtoa. Kello 19.00 alkoi kokous, jossa keskusteltiin vuoden tapahtumista ja ensi kesän tapaamisesta. Seuraavan kokouksen järjestämisen saivat Lohjan serkut tehtäväkseen ja muillekin kokouksessa oleville serkuille

annettiin tehtävää seuraavaa kokousta varten.

Seisomassa vasemmalta oikealle: Martti Karonen, Kirsti Lehto, Ruut Karonen, Anna-Maria Aalto, Kauko Karonen, Irja Rauhala, Paavo Nuora, Martti Karonen, Kari Nuora, Kalervo Nuora. — Istumassa vasemmalta oikealle: Helvi Ruut, Hilma Nuora, Maiju Hovi, Esteri Immonen.

simme kumminkin onnellisesti pe-
rille.

Sinä iltana haavoittui vielä yksi heitinmies, kaatuneen veli Albin Repo. Joten menetimme sinä päivänä 1 kaatuneena ja 4 miestä joutui sairaalaan.

Myös toinen heitin vaurioitui tykkitulella ja oli poissa pelistä. Se oli kova ja rasittava päivä meille koko joukkueelle, jota siinä illan hiljetessä syvennyimme ajattelemaan.

Mutta, olimmehan puolustamassa kotejamme ja synnyinseutuamme, jotka olivat tuolla takanamme 6—7 kilometrin päässä, joten menetyksemme sen ajatuksen rinnalla tuntuivat pieniltä.

Näissä mietteissä ollessamme tulikin tieto, että pääsemme lähemään oman pataljoonamme pe-

rään, joka oli jo lähtenyt lepopa-
kastaan Kylmältaojalta.

Tilallemme tuli takana olevasta krh-komppaniasta joukkue. Kerätyämme tavaramme kuormastoon, otimme myös kaatuneen miehemme mukaan ja sanoimme Jylhän runon tavoin: — Hyvästi Kirvesmäki!

Kaatuneen jätimme haikein mie-
lin Vilakkalan koululle, jossa hän aikoinaan sai alkeisopetusta tätä elämää varten, joka ei myöskään jatkunut tätä pitemmälle. Ei hänen kotinsakaan kaukana ollut, mutta siellä ei ollut vastaanottajia.

Tämän jälkeen jatkoimme matkaa hevosilla ja autolla aina Vuokselan Hirvisaareen saakka, jossa ta-
voitimme pataljoonamme.

Kalervo Viskari

Kokouksen jälkeen maistui kahvi ja tanssit ladossa. Tanssin tömi-
nä kaikui yli puolen yön ja aamua heräteltiin yhteislaululla. Lipunnos-
tosta latotanssiin saakka jaksoi 80-
vuotias Hilma Nuora olla mukana ja kevyesti jalka nousi.

Seuraavana päivänä aamupalan jälkeen matkasi kukin taholleen muistellen hauskaa tapaamista ja kiitollisena kokouksen emännälle ja isännälle onnistuneista pidoista.

Tavataan ensi kesänä Lohjalla!

R K

NOPPA-yhtiössä dipl.ins. Pekka Nikkanen on nimitetty suunnittelupäälliköksi. Hänen vastuualue-
seensa kuuluu koko suunnittelun kehittäminen ja valvonta. Hinkka-
sen suku on Sakkolan Hovinkylästä.

Matkatoimisto Matkarengas Oy:n myyntiorganisaation uudelleenjär-
jestelyn yhteydessä on yhtiön pääkirjanpitäjä Annikki Purontaa nimitetty kirjanpitopäälliköksi.

Kuolleita

Olga Sander os. Matvejeff syntyi 13.7.1898 Käkisalmissa, kuoli 3.9.1980 Pirkkalassa. Asui Sakkolan Kirkonkylässä. Hän oli kuolinpäivänään lähdössä Pirkkalan Sakkolan marttojen retkelle Valkeakoskelle.

Aapro Jääskeläinen syntyi 25.10.1910 Sakkolassa, kuoli 10.9.1980 Tampereella. Hän on kuulunut vuosikymmenet Pirkkalan kunnan valtuustoon ja eri lautakuntiin. On ollut aktiivisesti mukana monissa karjalaisten seuratoiminnoissa ja oallistunut järjestelyihin. Sakkolassa hän osallistui urheilussa hiihtoja juoksukilpailuihin, sekä oli Sakkolan Jäntevän johtokunnassa. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Kirkonkylä.

Väinö Hynnä syntyi 20.1.1921 Sakkolassa, kuoli 23.8.1980 Lemmälän terveyskeskuksessa. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Haparainen.

Pentti Kalevi Aikäs syntyi 6.2.1934 Sakkolassa, kuoli 12.9.1980 Tampertella.

Vuosia täyttäneitä

70 VUOTTA täytti 7.9.1980 mvj. Eino Valtonen Punkalaitumella. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Valkjärven kylä.

70 VUOTTA täytti 9.9.1980 Jalmar Vulli Oriveden Haaviston kylässä. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Röykkylä.

70 VUOTTA täytti 10.9.1980 Evert Haikonen Huittisten Sutilassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Karhola.

70 VUOTTA täytti 20.9.1980 Tau-

Matti Varpaan Pietari-reisu

Jo ennen vapaussotaa avautui kulkuyhteys rautatietä käyttäen Sakkolasta silloiseen Pietariin. Tämä oli paikkakunnan suurtapaus, josta kertovat viime numerossa toivomamme viisujen riimitykset allapainetuilla säkeillä, joita on lähettäneet Lempi Sivuranta, hänellä on myös sävel, ja Helvi Räikkönen. Kiitos Heille! Löytykö lisää tästä tai muusta aiheesta..?

Varvas-Matti varuillaan istuu pöytäjakullaan, jottei uni pettäisi, eikä juna jättäisi.

Hattunsa hän kaappasi, piippunsa hän raappasi. Eikä tarvii iltasta, eikä muuta murkinaa.

Murkinan hän muistaapi, aamuryypyn puistaapi Sinoviinan sillalla, kun kotiin tulee illalla.

Kun hän tulee kotia, niin hän tekee totia: Iltaryypyn itselleen, Juholle ja Jurkalle.

Sekä antaa Alelle, sekä maistaa Marille. Mut mummulle tuo namusii, aivan ihan lämpymii!

Sitten sanoo mummulle: — Keitäs mulle kohvia! On kontissani korppuja kahenlaista sortua.

— — —

Varpaan-Ukko se varuillaan istuu pöytäjakullaan, ettei pöytä pettäisi, eikä juna jättäisi.

— — —

Keitäppäs Mari kohvia! Miulla on kontissa korppuja Juholle ja Marille — sekä maistaa mummulle!

Ensimmäiset sanoitukset lienee Antti Pitäsen riimitystä

Järven rannalla

Suopursun järven rannassa, syvällä on juuret sen. Se tuoksullaan kutsuu luokseen ranta-valkaman katveeseen. Siinä seison vierellä. Olen aivan yksinäni. Oman varjoni vedessä näen. Hän katsoo minua mietteissään.

A L

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Pienkonekorjaamo

NUORA-MOTOR

Lakalaivankatu 4, 33840 Tampere 84
Puhelin 931 - 654 411

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Äitini kerrontaa, miten hänestä tuli sakkolalainen

Muistan lapsuudestani, kun äitini usein kertoi syntymäseudustaan, isästään ja äidistään sekä omasta lapsuudestaan, jolloin susia liikkui aivan pihapiirissä. Kaksi-vuotiaana hän oli joutunut suden kuljetettavaksi! Lähellä oli korkea aita ja siihen se hänet pudotti, kun apua alkoi kuulua, loikki susi tiehensä!

Usein minua ihmetytti oman nimen erilaisuus, kun ei koko kylässä, eikä suvussa ollut sellaista nimeä. Oli vain sellaisia nimiä kuin Helmi, Selma, Martta, Hilma j.n.e. Yleensä siihen aikaan lapset saivat nimen lähisukulaisen mukaan. Mi-

nullakin on toinen nimi mummon mukaan Maria.

Äitini vietti vanhuuttaan perheensä. Hänellä oli aikaa kertoa eletystä elämästään. Hyvä muistisena ihmisenä hänellä olikin paljon kerrottavaa. Mielelläni kuuntelin, varsinkin hänen nuoruutensa elämän vaiheita.

Hän oli syntynyt Pohjois-Karjalassa Kuusjärven pitäjässä kyläräätälin tyttärenä. Äitinsä oli kyläkankuri. Hän kutoi villaset miesten ja naisten pukukankaat. — Se oli sitä aikaa, jolloin kaikki, niin alus- kuin päällysvaatekankaat kudottiin kotona ja räätäli kävi taloissa ompellessa kankaat puvuiksi koko talon väelle.

Ompelukone oli harvinaisuus. Räätäliä haettiin koneensa kanssa talosta taloon ja pidettiin hyvänä kuin piispaa pappilassa. Saattoipa viipä samassa talossa useita viikkoja, jopa kuukausia. Vaatteet tehtiin miehille, naisille ja lapsille. Myös talossaoleville rengeille ja piioille ommeltiin vaatteet.

Kun sitten viikkojen kuluttua tuotiin räätäli kotiin, niin oli siinä hevoskuormallinen ansaittua palkkaa. Oli ruisjauhoja, ohrajauhoja, monenlaista ryyniä, lampaan lapaa ja sian kinkkua, y.m. Rahana sai vain osan palkasta. ”Hyvin räätäli perheensä elätti. Ei nähty nälkää. Ei käyty huonoissa vaatteissa”, muisteli äitini.

Isänsä kutsui kaikki seitsemän lastaan lähelleen, otti seinältä virskanteleen ja opetti heille virsiä. Äitini osasikin veisata kaikki virskirjan virret. Isänsä oli uskova mies.

Äitini oli 13-vuotias kun äitinsä

kuoli. Näihin aikoihin isänsä oli räätälöimässä Tuusniemen pappilassa. Kirkkoherra oli kysellyt hänen perheensä oloa äidin kuoltua. Ja siinä puhellessa oli sovittu, että 13-vuotias Anni-tyttö saisi tulla pappilaan lapsenlikaksi. Kirkkoherra oli luvannut, ettei Annia pantaisi nukkumaan piikatupaan, vaan saisi olla lasten kanssa.

Niin joutui äitini Tuusniemen pappilaan, jossa palveli neljä vuotta. Rippikoulun käytyään hänen tuli osallistua kaikkeen työhön mitä naisapulaiset tekivät. Enimmäkseen pappilan rouva piti hänet sisätoissa.

Rouva opetti ruuanlaittoa ja käsitöitä. Myöskin hän joutui olemaan sisäapulaisena silloin kun pappilassa oli vieraita. — Pappilan väenperhetuttavia oli saksalainen pariskunta Viipurista, jotka usein kävivät vieraisilla pappilassa.

Erään vierailun aikana oli saksalainen rouva sanonut, että hän oli mieltynyt kovasti nuoreen sisäapulaiseen ja kysyi kirkkoherralta: Voisiko äitini lähteä heille Viipuriin kotiapulaiseksi? Sitten kysyivät äitini mielipidettä. Hän lupasi ajatella ja käydä isälle puhumassa asiasta. — Lupa oli saatu ja itse kirkkoherra lähti saattamaan Annin Viipuriin ja samalla vieraili tuttavaperheessä, niinkuin kirkkoherra matkalla asian ilmaisi. — Kaksi vuotta Anni palveli siinä perheessä ja häntä pidettiin hyvänä kuin omaa tytärtä, sillä heillä ei ollut lapsia.

Pian perhe joutui muuttamaan Saksaan ja he olisivat ottaneet Annin mukaansa, mutta hän ei halunnut lähteä, vaikka olikin kovin kiintynyt Aura-rouvaan. Silloin oli

Viki nuorempi

tila oli suuri jolla keitettiin. Kun oli syöty sanoi Matti: — Pahattu kun oli hyvää!

Ukot ”soitti” korttia pöytään, et-
tä lätsi, suut leveässä naurussa.
Jopa Samuilta talvella usein jää-
tyi perunasäkki eli säkillinen peru-
noita oven eteen, kun sattui ole-
maan pakkanen, eikä muistanut
koko perunoita kortin peluun ai-
kana!

Hän lisäksi kertoi käynnistään
Viipurissa lääkärissä, että tohtorin
rouvakin tuli katsomaan hänen
ihmeviiksiansa ja kysyi: — Onko
hän kiinalainen? — Vastasin, sanoi
hän — En suvaitse siivilää suuni
eteen.

Hänen hauska olemuksensa levisi
tietysti perintönä poikaankin. Hän
istui laanilla tukin päällä kivassa
asennossa, kastikkainen kädessään,
jota näpelöitti. Kun menin häntä
läheemmäksi, niin alkoi laulaa: —
Amalia armas kotikylän lapsi...
Minä sivuutin hänet hiljaa, mutta
kaunista laulu oli kuulla ja henki-
sesti kokea.

He oli ukkoja kotikylästä, jotka
ehkä sanoisivat: — Saima! Ole hil-
jaa, kun et kaikkea tiedäkkään!

Saima

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYMALAMME

ja

MYYMALAAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

Aidin opettamat

Lempi Sivurannan os. Huuska
muistiin kirjoittamat Larin Paras-
ken neuvoja miniäksi meneville,
aviohon aikoville säkeet:

Käy kujaset kuurullasi,
läävät länkämöisilläsi.
Syötä lehmät leyhkeästi,
lammaskatras lauhkeasti.
Olet lehmille ojenna,
juomat vaivasten vasoille.
varsoille valitut korret,
karitsoille hienot heinät.

Älä sie sioille sinku,
äläkä potki porsahia.
Kanna kaukalo sioille,
purtilonsa porsahille.

Vettä kaivosta hakien.
Tule tuulena takaisin,
astuos ahavan lailla.
Viikon veellä viipymättä,
kaivolle katoamatta.

MUUTTO

Voi, kun tulin iloiseksi tänään,
kun sain kamariini käkikellon,
vaikka se muutettiin vain keittiön
puolelta.

Nyt on elämää, kuin rauha olisi
syntynyt voitokseni.
Nyt vasta runoni syntyvät kun sain
kellon,
joka kehoittaa: — Tee, tee!

Ennen oli hiljaista.
Kukaan ei käsenyt, ei kiirehtinyt.
— Naula vain seinään ja siinä se
käy...

Olen aikamani maksanut siitä
kolmekymmentä markkaa,
kun poikani oli pieni...
Mutta nyt minä, kellon raksuttaissa,
ihailen jo pojan poikaa.
Kukkuu...!

Saima

Kun sie tupahan tulet,
tule neljänä tupahan.
Vesikappanen kädessä,
lehtiluuta kainalossa,
tulitikukku hampahissa.
Itse olet neljäntenä.

Ala sillat siivoella,
lankkulattiat lakaista.
Visko vettä lattialle.
Älä visko lapsen päälle,
kun näet lapsen lattialla,
jos on kohta kälynkin lapsen.

Nosta lapset lavitsalle,
pese silmät, pää silitä.
Anna leipeä kätehen,
vuole voita leivän päälle.
Kun ei leipeä talossa,
anna lastunen kätehen,
lastukin lapsen viihdyttävi.

Pöytä myös siivellä sipase,
Vetäse vesitukolla,
Ettei pöly pölähä,
tomu kattohon tomaha.

Seulo jauhot, siepottele.
Kanna kannella tupahan.
Sekaa leipä leppeästi,
vastoa ani visusti, ettei paikoin
jauhot jäisi, toisin selkeät seokset.

Leivo myös leivät leveäiset,
paista uunissa parahan lämmön.

Kesän marjat maasta poimi,
sienet sekä karpaloiset,
punaposki puolukaiset,
ennen kun etana syöpi,
mato musta muikkasuopi.

Pese leilit kippoinensa
katjakulhot kauhoinensa,
hyvin hiekalla hivele,
katajoilla keitelehe,
hyvin viljasti vedellä.

Kun tulevi ketrueaika,
kankahain kuonta-aika,
käy älä kynsiä kylästä,
oppia ojan takoa.
Lointa toisesta talosta,
pirran piitä vierahasta.

Itse langat keträele,
omin hyppysin kutehet.

Kuo sie sarkakauhtanaiset,
hanki villaset hamoset.
Yhen villat kylkyeestä,
talvi-lampaan takusta.

Laurina lampahat keritse.
Aseta päälle polviesi.
Pään puolelta alota.
Keritsimillä raksuttele,
villan juuresta vetele.

Lauantaisin pihalla piipahat.
Sauna lämmitä samalla,
veet vetele, vastat kanna,
hauvo vastat valmihiksi
saunahan savuttomahan,
häkälöylyt poies lyöten.

Käske miehet saunomahan,
perään mummot, sekä lapset.
Anoppisi armahainen.
Itse viho viimeisenä,
kun on iltalypsyt tehty,
askarehet toimitettu.

Kun tulevi talohon vieras,
ällä vierasta vihatko!
Ainapa hyvä talonen,
pitää vierahan varoja,
liikoja lihan muruja,
kaunihia kakkaroita,
parahia piirakoita.

Käske vieras istumahan,
lausuttele laatusasti.
Syötä vierasta sanoilla,
kunnes keitto kerkiääpi!

HELSINGIN SAKKOLA-SEURAN TOIMINTAA

PIKKUJOULUA vietetään Santa-
haminan Upseerikerholla lauantai-
na joulukuun 13 pnä klo 19.

VOKKI-VIRKILLÄ 18.11. klo 15
Oberammergaun iltapäivä.

28.11. klo 18 KUUSEN KORISTA-
JAISET sakkolalaisittain.

LÄNNEN LASTUJA

Viime talvinen Tampereen seudun
sotainvalidien ja seurueensa retki
tänne Kanadaan oli hyvin onnistu-
nut tapahtuma.

Floridan aseveli-kerho, jonka ko-
kouksessa esitin Martti Karosen lä-
hettämän kyselyn vierailun mahdol-
lisuudesta, otti asiaan myönteisen
kannan ja yhdessä toisten Suoma-
lais-seurojen kanssa toivotti heidät
tervetulleeksi. Myös ev.luth.kirkon
puolesta toivotettiin vieraat terve-
tulleiksi.

KESÄN MENTYÄ

Pois kulki kaunis kesä
kukkinensa, kaikkimensä,
liiteli kuin linnun lailla.
Nyt on muistot vain
mukana kulkemassa kerallamme.
— Syksyn tuulet soitteli,
taivas synkkänä satavi.
Kesän kukat kumartuvat,
maahan maatuen ijäksi,
hyvästellen hoitajiaan.

Nyt jätämme hyvästit kesälle:
Kaunis kesä
kukkasineen on ihmisten ilo ylinnä!
Linnut pois jo lähteneet virtensä
kauneimmat viritti,
kesän kauniin koittaessa,
kunniaksi suuren Luojan.
Syksyn halla kylminensä
kesän kukisti komean,
myrskysateen soitellessa
omaa säveltä sivussa.
Lennättäen lehdet puista,
tuulen tullessa tilalle.
Kohta huokaa jäiset järvet,
vain muistoina
vapahat aallot,
uimapaikat uimareitten...
”Kiitokset Luojan kesästä...!”

Helvi Laaksonen

Vierailusta tulikin isänmaallis-
kansallistunteen sävyttämät tilai-
suudet. Suomalainen ev.luth.kirkko,
Turisti-klubi ja upea suomalaisten
Vanhainkodin sali oli tupaten täyn-
nä väkeä.

Sotainvalidien Veljeskuoron esi-
tykset saivat hyvän arvostelun ja
kanssakäyminen oli molemmin
puolin antoisaa.

Tuhansittain suomalaisia turiste-
ja tuli viime talvena Floridaan.
Näistä tutustumisista olisi jutun
siementä paljonkin, mutta mainit-
sen vain pari asiaa. — Matkatoimis-
tot ja modellit kiskovat korkeita
hintoja palveluksistaan. Halvem-
maksi tulee se, kun maksaa vain
matkan, sillä runsas rakentaminen
ja bensiinin korkea hinta vaikutta-
vat sen, että huoneita saa asutta-
vakseen kohtuushintaan paikan
päältä.

Floridan kesä on monesti liian
kuuma pohjoismaalaiselle ja siksi
satojatuhansia ihmisiä siirtyy ke-
säksi pohjoisemmaksi asumaan.

Canadan Vancouver’issa, Tyynen
valtameren rannalla, olivat suoma-
laisten suurjuhlat, jossa oli tämän
mantereen suomalaisia ja Suomen
turisteja tuhansittain.

Kuulostaa siltä, että Canadian Al-
bertan suurten öljylöytöjen takia
maa on suuressa taloudellisessa
nousussa ja rakennetaan paljon.
Albertaan muuttaa kimpsuineen ja
kampsuineen ihmisiä myös muista
osavaltioista.

Minä käännän kohta auton nokan
etelään päin. Etelän ”talvi” näin
vanhoille luille on parasta ja eikö-
hän ”parempi puoliskokin” niin
ajattele!

Terveisin! JVV-n

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

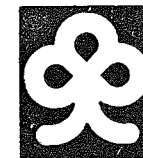
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

Vesilahti - Puh. 931 - 739 541

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

*joustavaa
pankkipalvelua*

Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvoo - palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740 886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön koti-
seutulehti, ilmestyy 1981
8 kertaa vuodessa.

Tilaushinta 30 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta
cm vakinaisista ilmoituksis-
ta alennus.

Toimituksen ja konttorin
osoite 37370 Narva. Puhelin
931 - 734 843.

Postisiirtotili TA 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuus-
pankki 37370 Narva. Käyt-
tötilin numero 551105-42772.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyp-
pö, Helmi Uosukainen, Uu-
no Pulakka, Eero Koppanen
ja Väinö Kekki.